
Hankintalain muutosten vaikutukset Virolahden kunnan toimintaan ja valtiokonttorille tehtävät ilmoitukset sidosyksikkösopimusten jatkamisesta

KhVi 28.09.2026 § 155
40/02.06.00/2026

Valmistelija

Virolahden kunnanjohtaja Topi Heinänen

Hankintalain muutokset ovat tulleet voimaan 18.6.2026. Hankintalain keskeiset muutokset koskevat sidosyksiköiltä tehtäviä in-house hankintoja. Julkiset toimijat voivat tehdä niin sanottuja in-house - hankintoja eli hankintoja sidosyksiköiltään kilpailuttamatta. Jatkossa hankintayksikön tulee omistaa vähintään 10 prosenttia yhtiömuotoisesta sidosyksiköstä, jotta hankintayksikkö voi hyödyntää sidosyksiköitä tarvitsemiensa palvelujen ostamisessa.

Vaatus sidosyksiköiden vähimmäisomistuksesta ei koske pieniä, lakisääteistä tehtävää hoitavia sidosyksiköitä, kuten kirjastojen tietojärjestelmäpalveluita, eikä vesihuoltolaitoksia. Jätehuoltoa koskevaa poikkeusta ei säädetty, vaan jätealan vähimmäisomistuspoikkeuksesta säättäminen jätettiin jätelain muutoksen yhteydessä tehtäväksi. Tarkoitus olisi, että jätealan vähimmäisomistuspoikkeuksesta säädettäisiin vielä ennen hallituskauden päättymistä.

Säännöstä sidosyksiköiden vähimmäisomistuksesta sovelletaan porrastetusti. Tarkoituksena on turvata palvelujen jatkuvuus sekä antaa hankintayksiköille aikaa sopeuttaa toimintansa ja markkinoille edellytyksiä vastata hankintayksiköiden tarpeisiin.

Olemassa olevia sidosyksiköitä voidaan hyödyntää omistusosuudesta riippumatta 30.6.2027 saakka.

Hankintayksikön tulee irtisanoa osakeyhtiömuotoisen sidosyksikkönsä kanssa ennen lain voimaantuloa tekemänsä sopimus päättymään 30.6.2027 mennessä, jos hankintalain 15 §:n 2 momentissa säädetty edellytys sidosyksikön käytölle ei täyty.

Hankintayksikkö voi kuitenkin yleiseen etuun liittyvistä pakottavista syistä irtisanoa sopimuksen päättymään 30.6.2030 mennessä, jos sopimuksen irtisanomisesta poikkeuksellisesti koituisi kohtuuttomia seurauksia tai merkittäviä taloudellisia riskejä. Hankintayksikön tulee tehdä Valtiokonttorille ilmoitus tällaisesta sopimuksesta viimeistään 30.9.2026.

Tällä hetkellä Virolahden kunta tekee tai on mahdollista tehdä in house-hankintoja seuraavilta sidosyksiköiltä:

- Kymijoen Ravintopalvelut Oy
- Kaakkois-Suomen Tieto Oy
- Kymenlaakson Jäte Oy
- Monetra Oy:tä

- KOHA-Suomi Oy
- Tiera Oy
- Numera palvelut Oy
- Sarastia Oy

Edellä mainituista yhtiöistä Virolahden kunta omistaa osakkeita vähemmän kuin 10 % ja näin ollen hankintalain 15 §:n 2 momentissa säädetty edellytys sidosyksikön käytölle ei täyty.

Virolahden kunta on selvittänyt mahdollista nostaa omistusosuus lain edellyttämälle tasolle Kaakkois-Suomen Tieto Oy:ssä ja Kymijoen Ravintopalvelut Oy:ssä. Tämä ei ole kuitenkaan mahdollista. Tämän johdosta kunnan tulee tehdä muita ratkaisuja hankintalain noudattamiseksi.

Kaakkois-Suomen Tieto Oy tuottaa kunnalle kriittisiä ICT-palveluita. Organisaation koko ICT ympäristö on integroitu osaksi Kaakkois-Suomen Tieto Oy:n tuottamaa palvelukokonaisuutta. Merkittävät muutokset tähän järjestelyyn 30.6.2027 mennessä ovat hankintayksikölle mahdottomia ilman merkittävää vaaraa kriittisten palveluiden jatkuvuudelle ja tietoturvalle. Näitä riskejä voidaan pitää kunnan kannalta kohtuuttomina ja niihin sisältyy myös merkittävä taloudellinen riski. Tämän vuoksi on perusteltua tehdä Valtiokonttorille hankintalain mukainen ilmoitus sidosyksikkösopimuksen jatkamisesta 30.6.2030 asti.

Kymijoen Ravintopalvelut Oy tuottaa Virolahden kunnalle sen tarvitsemat ateriapalvelut kouluihin ja päiväkotiin. Virolahden kunta on selvittänyt vaihtoehtoja tuottaa ateriapalveluita muulla tavalla. Muulla tavoin tuotettavat ateriapalvelut vaatisivat kunnalta investointeja ja rekrytointeja, eikä niitä voida toteuttaa ennen hankintalain asettamaa määräaikaan siten, että ateriapalvelut eivät vaarantuisi. Ateriapalveluiden vaarantuminen on kunnalle kohtuuton seuraus ja lisäksi niiden uudelleen järjestelystä aiheutuu merkittäviä taloudellisia riskejä. Lisäaika antaa kunnalle mahdollisuuden tehdä siirtymä uuteen malliin hallitusti vaarantamatta ateriapalveluita. Tämän vuoksi on perusteltua tehdä Valtiokonttorille hankintalain mukainen ilmoitus sidosyksikkösopimuksen jatkamisesta 30.6.2030 asti.

Kymenlaakson Jäte Oy tuottaa Virolahden kunnalle jätehuoltopalvelut. Jätehuolto on jäämässä hankintalain soveltamisen ulkopuolelle tulevalla jätelain muutoksella, mutta sen voimaantulon aikatauluun liittyy epäselvyyksiä. Jätelaissa tullaan säätämään eduskunnan ja hallituksen linjaamalla tavalla poikkeus vähimmäisomistusvaatimuksesta. Varsinaista korvaavaa ratkaisua ei siis tarvita. Lisääjän hakeminen on varotoimi siltä varalta, mikäli lain säätäminen viivästyy, ja sen tarkoituksena on välttää oikeudellisesti epäselvät tilanteet. Tämän vuoksi on perusteltua tehdä Valtiokonttorille hankintalain mukainen ilmoitus sidosyksikkösopimuksen jatkamisesta 30.6.2030 asti.

Koha-Suomi Oy on täysin kuntien omistama yhtiö, jonka kautta kunnat ylläpitävät ja kehittävät Koha-kirjastojärjestelmää

yhteistyössä. Virolahden kunta ostaa kirjastojärjestelmäpalvelut Koha-Suomi Oy:ltä. Vaatimus sidosyksiköiden vähimmäisomistuksesta ei koske pieniä, lakisääteistä tehtävää hoitavia sidosyksiköitä, kuten kirjastojen tietojärjestelmäpalveluita. Näin ollen KOHA-Suomi Oy:n kanssa tehtyjä sopimuksia ei ole tarpeen irtisanoa tai tehdä Valtiokonttorille hankintalain mukaista ilmoitus sidosyksikkösopimuksen jatkamisesta 30.6.2030 asti.

Virolahden kunta on käyttänyt Monetra Oy:n tulkkauspalveluja vähäisiä määriä, eikä Monetra Oy:n kanssa tehty sopimus ylitä hankintalain mukaisia kynnysarvoja. Tämä mahdollistaa tulkkauspalvelujen ostamisen tarvittaessa ilman hankintalain mukaista kilpailutusta. Tämän johdosta sopimuksen irtisanominen on perusteltua.

Muiden sidosyksiköiden osalta in-house hankintoja ei joko ole, tai ne ovat vähäisiä, ja ne voidaan irtisanoa ilman kohtuuttomia seurauksia tai merkittäviä taloudellisia riskejä.

Esittelijä

Virolahden kunnanjohtaja Topi Heinänen

Päätösehdotus

Virolahden kunnanhallitus päättää:

1. Tehdä Valtiokonttorille hankintalain mukaisen ilmoituksen Kaakkois-Suomen Tieto Oy:n kanssa tehdyn sidosyksikkösopimuksen jatkamisesta 30.6.2030 asti.
2. Tehdä Valtiokonttorille hankintalain mukaisen ilmoituksen Kymijoen Ravintopalvelut Oy:n kanssa tehdyn sidosyksikkösopimuksen jatkamisesta 30.6.2030 asti.
3. Tehdä Valtiokonttorille hankintalain mukaisen ilmoituksen Kymenlaakson Jäte Oy:n kanssa tehdyn sidosyksikkösopimuksen jatkamisesta 30.6.2030 asti.
4. Päättää olla tekemättä Valtiokonttorille hankintalain mukaista ilmoitusta KOHA-Suomi Oy:n kanssa tehdyn sidosyksikkösopimuksen jatkamisesta 30.6.2030 asti.
5. Irtisanoa muiden kuin päätösehdotuksen kohdissa 1,2, 3 ja 4 mainittujen sidosyksiköiden kanssa tehdyt in-house-sopimukset.
6. Valtuuttaa kunnanjohtajan tekemään hankintalain mukaisen ilmoituksen Valtiokonttorille tämän päätösehdotuksen kohdissa 1,2 ja 3 mainittujen sidosyksikkösopimusten jatkamisesta 30.6.2030 asti ja irtisanomaan muut kuin tämän päätösehdotuksen kohdissa 1,2,3 ja 4 mainitut in-house-sopimukset tarvittaessa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin. Anton Yrjönen ilmoitti olevansa esteellinen ja poistui kokouksesta tämän kokousasian käsittelyn ajaksi 18.00-18.13. Tämä kokousasia tarkastettiin kokouksessa.